

kifejező életet valósít meg. A tömegeknek, az üzemeknek, a falvaknak irok, szükségleteikért és bajaikért, tetteikben és életükben megnyilvánuló ideáljaikért.“ (A. B.)

A Z ABESSZIN FESTÉSZETRŐL Európában szinte semmit sem tudunk, pedig az — hogy úgy mondjuk — korántsem jelentéktelen. A svédországi Karstad múzeum gazdag abesszin festménygyűjteménye igazolja ezt az állítást. De különösen érdekes a berlini Museum für Völkerkunde abesszin anyaga is.

Az abesszin festészet naivitása, diszitó elemei, gazdasága s gyermekesen titokzatos légköre az orosz és a görög ikonok művészetével rokon, mely minden bizonnyal példaképe is volt. Am az abesszin festmények naivságban még az ikonokat is felülmulják s emellett művészi-
leg legalább is egyenlő értékűek azokkal. A kopt templomok falait a szentek életét ábrázoló festmények borítják s ezek egyáltalán nem tévesztik el hatásukat a hívők képzeletére és érzékenységére, szemben az európai templomok hasonló tárgyú festményeivel, melyek dekoratív jelleggel bírnak. Viszont tévedés lenne azt hinni, hogy az abesszin festészetet kizárólag vallásos témák inspirálják. A négus birodalmában nemcsak világi, de úgyszólván „nagyvilági“ festészet is létezik. A világi festők legnevesebbike kétségkívül *Azsenton Inkvida*. A párizsi iskolához tartozik. Párisban tanult s onnan hozta magával az impresszionisták s utódjaik iránt táplált csodálatot. Jelenleg az Addis-abébai festőakadémia igazgatója. Azsenton Inkvida józan művész, nagy kolorista s festményei oly' bájosak, hogy akármelyik európai kiállításnak díszére válnának. Másik híres abesszin festő az öreg *Ato Belatson*, aki azt a feladatot tűzte ki maga elé, hogy a szép dolgok kedvelőinek házait falfestményekkel díszítse. Festményeinek maga sem tulajdonít valami nagy fontosságot s igen olcsón ékesíti velük honfitársai lakásait. Segédeivel hetente két-három képet is megfest, melyek többnyire vallásos tárgyúak, vagy pedig népköltészetből vett jeleneteket ábrázolnak. Ato Belatson faluról-falura utazik tanítványaitól kísérve s a kopár falakat festményeinek színes foltjaival borítja. Tek le Heimanet-nek, az abesszin nemzeti egyház hősének élete számtalan műre ihlette. Ugyancsak sok feldolgozásra talált az ótestamentum néhány erotikus jelenete, elsősorban Sába királynő s Salamon király szerelmének legendája. A nagy aduai csata után néhány éven keresztül az abesszin művészek reávetették magukat a csataképek festésére, melyek túlzott patétizmusa elég rosszul illett egyszerűségükhöz és igazmondásukhoz. Akad azonban sok olyan abesszin csatakép, mely dramatikus ereje s a mozgást hiven visszaadó igyekezete által megérdemli az elismerést.

Az abesszin festészet legérdekesebb ága mindenestre az Addis-Abében s a többi városok uccáin viruló népművészet. Szinte azt mondhatnók, hogy míg másutt a népi szellem elsősorban a dalokban s a táncban nyilvánul meg, addig az abesszineknél főképp a festészetben s a rajzban jut kifejezésre. Az uccákon többé-kevésbé primitív rajzolók ajánlgatják „műveiket“. Néhány vonással felvázolják a tereken a mindennapi élet jeleneteit, vagy a nap eseményeit s rajzaikat hihetetlen olcsó áron kínálják eladásra. Ezek a népies rajzolók bizonyos fokig az újságot, illetve a képes folyóiratot pótolják. Hevenyészet rajzaik nagy együgyűségük ellenére is kiválnak nemcsak a szimmetria és az egyensúly kitűnő megérzésével, hanem az alakok és az arckifejezések éles megfigyelésével is. Az ilyen „vándor művészek“ nagy száma, akik között gyakran igen tehetséges ember is akad, bizonyítja, hogy a művé-

szet milyen elterjedt Abessziniában, ahol ezek a festők a riporterek és a lelkesítők szerepét töltik be. (H. L.)

OROSZ „EXPORTFILMEK.“ Pudovkin a *Potemkin* cirkáló s a *Vihar Azsia* felett rendezője egy alkalommal az orosz filmről nyilatkozva azt mondotta, hogy minden, amire filmrendezőnek szüksége van: az emberanyag. A játékeladatok — mondotta — nem a színész, hanem a rendező elé tornyosodnak, akinek feladata, hogy a szereplőkből valóságos lelki reakciókat váltson ki a film számára. A szinpadai és a filmszínész szerepe közti különbség Pudovkin szerint a kettő technikai alapjának másféleségéből származik. A szinpadai színész szerepét összefüggésben, folyamatosan alakítja, míg a filmszínész csak töredékesen, részletcselekményben a rendező utasításai szerint. Az alakítás, az alkotás maga csak a kész filmben válik művészi teljesítménnyé; a film az összevágás után kapja sajátos ütemét, sajátos formáját. A film szüzsé mellett az emberanyag, a szereplő valóságos lelki reakciója a lencse előtt és az összevágás az a három tényező, mely a rendező biztos ideológiai kezelésében azzá a rendkívüli művészi és társadalmi cselekedetté teszi az orosz filmet, aminek ma ismerjük.

Az orosz-román diplomáciai és kereskedelmi kapcsolatok felvétele után most már Romániába is rendszeresen jut orosz film, amit a romániai közönség ismeretlen forrásból eredő és egyáltalán nem találó jelzővel „exportfilm“ címen ismer. „Irányzat nélküli“, „öncélú művészet“ ez számára, hiszen — „exportfilm“. Polgárunk u. i. indokolatlan ultraradikalizmussal a film végén feltétlenül világfelforgatásra buzdító felhívást szeretne hallani. Így az a célirányos társadalombíráli hatás, amit az itt látott filmekben a polgárságra nézve negatív jelentésű szatira az előkészített nézőből kivált, teljesen elsikkad. (Ha hatás alatt a részvevést, a szüzsében való belehelyezkedést, a saját viszonyainkra való alkalmazást, a film világának a magunk világával való összevetését értjük, vagyis azt a szellemi munkát, amire a film buzdít!)

Romániában 7 év előtt véletlenül elkerült a *Vihar Azsia felett* c. film a nagyszerű *Inkisinovval*, aki azonban csak Pudovkin filmjében volt az a sodró nagyság, — ma az európai film zürzavarában a német nemzeti-szocialista filmek statisztá szerepeiig jutott. Láttuk a szétszabdalt *Kék Express*-t és néhány orosz rendezőnek az Unio határain kívül készült filmjét, melyek minden művészi erényük ellenére is kivétel nélkül valami hiány érzetet keltettek. Ilyesmit Reed-Eisenstein *Tiz-napja*, *Dovsenko* termékenység-szimfóniája, a *Föld* vagy az *Igdembu* c. vadászfilm pillanatig sem kelt a nézőben.

Az első „exportfilm“, amit Romániában láttunk, a *Nevet a világ*. Szatira ez a vendéglátó, művészpártoló, férjfogó „művésznőről“ és családjáról, a közhasználatú amerikai dzsesszről és az állandóan pózban álló „nagy művész“-ről. A *Nevet a világ* az első orosz vigjáték, finom és derüs ötletek sorával, a fényképadta komikus lehetőségek teljes kihasználásával, amerikai börleszk tempóval, amely végül is önmagát gunyolja ki. A film első képütemeiben egy pásztor lép elő európai politikusok neveire hallgató jószágoktól és vig falusi muzsikus barátaitól követve. Derüs falusiak szorgoskodnak a festői tájban, ahol a vig csoport élén a pásztorral poétikusan végigvonul. A tengerpartra érve a pásztor a hullámok közé veti magát és távolabb a strandon a szárazra lép. Itt a formátlan testek s a naplopás bőven kínálkozó komikumát mutatja be a rendező. (A filmszínházba betévedt nyárspolgárabb közönség megbotránkozva felzug.) A pásztor az élveteg „művésznő“ a nagy zeneszerző-